

Ján Bocatius: Celadon

Jana Balegová, Filozofická fakulta UPJŠ, Katedra romanistiky a klasickej filológie,
jana.balegova@upjs.sk

(preklad prvých 48 veršov eklogy z latinského originálu Bocatius, Joannes: Celadon. Bardejov 1594)

(Belsius) Nedávno na svieže zeleňou zákutia zo zvyku hľadiac,
nad darmi Božími nivám, tou pestrou ja žasol som krásou:
poliami s obilím žírnymi, na množstvo kveteny hrdou
zemou, i ľudského rodu i všetkého navôkol matkou.
Nuž teda zatiaľ čo po poliach zakrytých pohľadom blúdím,
ajhľa tu Celadon pomedzi klasy mi oproti kráča,
vmiešaný medzi ne, v samote krížom cez ústrania idúc
obďaleč prameňov, vlahu čo dávajú, pokojnou chôdzou.
Zazriem ho prvý, my pozdrav si navzájom dáme a potom
vyzvedám, prečo on k riekam a trávami pokrytým brehom
sám iba mieri? Čo robí? A čo sa tak bezducho hýbe?
S pohľadom sklopeným totiž do zeme uprene hľadel.
On mi však otázku vracia: *(Celadon)* A prečo ty sám sa tu túlaš
bez druhu, čo bys' mu ukázal z úsilia človeka vzišlé
obilie, ako sa vypína, čoskoro na žatvu súce?
(Bel.) Vtedy ja podotknem: aspoň tu chodievam často a hojne,
s obdivom hľadiac na Cereru zlatú i nebeské dary.
(Cel.) Nevieť však, či bude toho, kto ku klasom priloží kosák,
doma z nich vymláti zrno a zmení ho v úžitky naše.
Iných ja žencov sa obávam: alebo ľudských tiel vydá
ticícku krvavé vraždenie smrti, buď vojak ich vezme
turecký, z otcovských krajov čo preč bude napokon hnať aj
nás veru, ďaleko na sever pod hviezdy surové Vozov.
Dvojsečným krokom Mars zvyčajne chodievá, široko paže
svoje hoc rozpína s úsmevom žičiaci vojskám našim.
Takto sa chrabrosť po porážke do srdc raz vrátila ľudom,
ktorým sa pevnosťou, mestečiek toľko bez odporu vzdáva.
(Bel.) Ja na to: Celadon rázny tak rozprávať vo zvyku nemá:
Prosím, ak môžeš si so mnou na chvíľku oddýchnuť pod tým
s košatou korunou dubom, čo sedadlo na sviežom machu
dáva, posed'me v tieni tom tak ako druhovia milí.
Starší som ako ty, musíš ma, Celadon, poslúchnuť zaraz.
Zariadim, aby ti veselšie myšlienky na myseľ prišli.
Hoci už navôkol všetko (to nemôžem poprieť) ten krutý
nepriateľ zovrel až po Dunaj v otrockom jarme a Hunom
spôsobil premnohé pohromy, hoci tu rozpína vládu,
predsa len nebude osud vždy takýmto spôsobom plynúť.
Ja, ktorý kedysi videl som byzantské hradby a ktorý
dostal som od teba, Sulejman, veľké pri odchode dary,
na vlastné uši som vypočul trpkosť sa rozprávať Turkov.
Úpeli totiž, že moc, ktorá násilím získaná bola,

bude raz riadením osudu zakúšať pohromy zlé a
z triumfov svojich sa nebude radovať tak ako predtým.
O tomto osude vravia i proroctvá pradávnych veštcov:
Neviestka Babylonská si dlhý čas držala všetkých.
Toto je práve ten slávny vek, čo nám básne už predsa
predpovedali dávno, že Getského tyrana padnú
panstvá a rímskym triumfom znovu sa podrobia ony.